QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 26 ta' Ottubru, 2022.

Numru 39

Rikors numru 42/2016/2 JVC

Robert Mejlaq

v.

Carmelo Galea

1. B'din is-sentenza ser jiġi deċiż l-appell tal-konvenut mis-sentenza tal-Qorti Ċivili, Prim'Awla tas-7 ta' Marzu 2017 li biha ddikjarat li l-vettura Suzuki Vitara numru DBS 819 li l-attur xtara mingħand il-konvenut, kellha difett moħbi u kkundannat lill-konvenut iħallsu lura l-press ta' €13,000.

2. L-ewwel Qorti spjegat il-fatti hekk:

"Illi bhala fatti l-partijiet jaqblu li l-attur xtara minghand il-konvenut nhar is-6 ta' Awwissu, 2015 (fol. 15) vettura 'second hand' Grand Vitara bin- numru ta' registrazzjoni DBS-819. Din il-vettura kienet ghaddiet ghand il-konvenut (li n-negozju tieghu huwa appuntu li jixtri u jbiegh vetturi 'second-hand') xi gimgha qabel meta nxtrat minghand certu Sergei Vella minn Zabbar Malta li xehed fis-seduta tat-22 ta' Frar, 2017 (fol. 68) u kkonferma li kien biegh il-vettura lill-konvenut u li sa dak in-nhar li ghaddiet ghand il-konvenut huwa hlief maintenance u service qatt ma ghamlilha l-ebda spejjez. L-attur xtara l-vettura minghand il-konvenut ghas-somma ta' tlettax-il elf u tlett mitt Euro (€13,300). L-attur jammetti li xi ftit jiem wara li xtara l-vettura huwa kellu ncident 'bumper to bumper' fejn Ta' Pinu (liema incident gie esebit ir-rapport tieghu u r- ritratti a fol. 62 et seq). Mill-istess ritratti jidher li f'dan l-incident il- vettura sofriet xi hsarat fuq il-bumber u l-'bonnet' ta' quddiem izda mhux hsarat kbar. Jirrizulta inkontestat mill-atti li dawn il-hsarat issewwew.

L-attur isostni li ghalkemm kien innota li l-vettura kienet bdiet iddahhan huwa kien ha il-vettura ghand certu mekkanik tas-Suzuki f'Ghawdex

(ara l-affidavit tieghu u ta' missieru a fol. 17 u 23 tal-process) certu Frankie Frendo u dan kien assigura lill-attur li dak id-duhhan kien normali ghaliex il-magna tkun qed titnaddaf. Ghal-ewwel l-attur serrah mohhu izda meta ra li din baqghet taghmel l-istess cioe' iddahhan, f'Marzu, 2016 huwa ha l-vettura ghand mekkanik iehor Xavier Attard u kien f'dan il-mument li Xavier Attard infurmah li l-vettura kellha id-Diesel Particulate Filter (DPF) nieqes u li dan kien evidenti li tnehha ghax il-pajp kien iwweldjat u li kien ghalhekk li l-vettura kienet qed iddahhan hafna (Xavier Attard xehed permezz ta' affidavit a fol. 16 tal-process). Irrizulta wkoll li minghajr din il-part il-vettura ma tghaddix mit-test tal-VRT b'dana li ma tkunx tista' tigi mgedda l-licenzja taghha u ma tistax tintuza fit-triq. In-nuqqas ta' din il-part u l-fatt li minghajrha l-vettura ma tghaddix kif inhi mill-VRT (liema part skond l-attur tiswa bejn elfejn u tlett elef Euro (€2,000 - €3,000) u liema valur ma giex kontestat mill-konvenut), gie wkoll konfermat mill-espert mekkaniku mqabbad minn din il-Qorti Mario Buttigieg fir-rapport tieghu esebit a fol. 41 et seq.

Ghalkemm l-attur informa mill-ewwel lill-konvenut b'dak li kien sar jaf dwar il-part nieqsa u l-problemi li din kienet qed tikkawza lill-attur tant li l-vettura lanqas setghet tintuza fit-triq ghax minghajr licenzja, l-konvenut ghajr li mill-ewwel laqa' billi qallu issa nghid lis-sid ta' qabel, ma lahaq l-ebda ftehim mal-attur. Dan nonostante li skont l-iskrittura bejn il-partijiet tas-6 ta' Awissu, 2015 l-vettura kienet ghadha bil-garanzija ta' sena moghtija mill-istess konvenut".

3. Kien b'rikors maħluf preżentat fis-27 ta' Mejju 2016 li l-attur talab:

> *"1.Prevja li din il-Qorti tistabilixxi u tiddikjara, jekk hemm bzonn permezz ta' periti nominandi, illi fid-data tal-bejgh il-vettura tal- marka Suzuki Vitara bin-numru ta' registrazzjoni DBS 819 kellha difett li ma jidhirx illi jaghmel il-vettura mhux tajba ghall-uzu li ghalih hi mahsuba jew li jnaqqas daqshekk il-valur taghha illi l- attur ma kienx jixtriha jew kien joffri prezz izghar li kieku kien jaf bih;*
>
> *2. Tikkundanna lill-konvenut biex irodd lura s-somma ta' tlettax-il elf u tlett mitt Ewro (€13,300) prezz imhallas mill-attur lill- konvenut ghall-imsemmija vettura".*

4. Permezz ta' tweġiba maħlufa preżentata fis-16 ta' Ġunju 2016 il-konvenut wieġeb:

> *"1. Preliminarjament il-preskrizzjoni ta' sitt (6) xhur a tenur tal- artikolu 1431 tal-Kodici Civili.*
>
> *2.Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghal premess id-difett li l- attur qieghed jillamenta minnu u cioe' l-part maghrufa bhala PDF ma hija difett xejn imma hija xi haga li tnaqqas l-'emission' tal- gass u saret mandatarja wara li sehh il-bejgh bejn il-kontendenti. Ghalhekk meta sar il-bejgh il-vettura kienet tghaddi mill-VRT bhalma ghaddiet qabel mal-istess vettura giet trasferita lill- konvenut. Ghalhekk fil-mument tan-negozju guridiku li qieghed jigi attakkat il-vettura kienet tghaddi liberament mill-VRT test bhalma dejjem ghaddiet sal-lum.*
>
> *3.Illi fi kwalunkwe kaz l-eccipjenti akkwista minghand certu Sergei Vella iben Francis Vella li damet biss madwar gimgha fil-pussess tal-eccipjenti qabel ma daret fuq l-attur. Kemm damet fil-pussess tieghu l-eccipjenti ma nehhielha ebda part u ma ghamel xejn biex il-vettura 'de quo' tkun resa difettusa fit-termini li qed jippretendi l-attur. Ghalhekk ghandhom jigu kjamati fil-kawza s-sid precedenti halli jirrispondi hu ghall-allegat difett latenti li qieghed jippretendi l-attur.*
>
> *4.Illi wara tlett ijiem li l-attur ha minghand il-konvenut il-vettura in kwistjoni kien involut f'incident tat-traffiku fejn seta kien kagun tad-difett lamentat u ghalhekk fi kwalunkwe kaz minhabba l-hsara li garbet il-vettura meta kienet fil-pussess tal-attur ghaliex ma jirrizultawx l-estremi tal-artikolu 1427 tal-Kodici Civili u cioe' li l- attur jirritorna lura l-vettura lill-konvenut billi din illum garbet il- hsara u fi kwalunkwe kaz m'ghadiex fil-kundizzjoni taghha kif mibjugha".*

5. B'sentenza li ngħatat fis-7 ta' Marzu 2017 l-ewwel Qorti ddeċidiet:

> *"Ghaldaqstant ghar-ragunijiet kollha suesposti, din il-Qorti taqta' w'tiddeciedi din il-kawza billi tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut dwar il-preskrizzjoni, tichad il-bqija tal-eccezzjonijiet tal-konvenut u tghaddi sabiex:*
>
> *1. Tilqa' l-ewwel talba attrici u tiddikjara illi fid-data tal-bejgh il- vettura tal-marka Suzuki Vitara bin-numru ta' registrazzjoni DBS 819 kellha difett li ma jidhirx illi jaghmel il-vettura mhux tajba ghall-uzu li ghalih hi mahsuba jew li jnaqqas daqshekk il-valur taghha illi l- attur ma kienx jixtriha jew kien joffri prezz izghar li kieku kien jaf bih;*
>
> *2. Tilqa' t-tieni talba tal-attur u tikkundanna lill-konvenut biex irodd lura s-somma ta' tlettax-il elf u tlett mitt Ewro (€13,300) prezz imhallas mill-attur lill-konvenut ghall-imsemmija vettura.*
>
> *Bl-imghax mid-data tal-hlas shih tal-vettura cioe' d-data tat-12 ta' Awwisu, 2015 sad-data tal-pagament effettiv u bl-ispejjez kollha kif mitluba kontra l-konvenut inkluz tal-esperti".*

6. B'rikors ippreżentat fil-15 ta' Marzu 2017 il-konvenut appella mis-sentenza filwaqt li l-attur wieġeb fid-19 ta' April 2017 u ta r-raġunijiet għalfejn din il-Qorti għandha tiċħad l-appell.

7. <u>Bl-ewwel aggravju</u> l-konvenut isostni li l-Qorti kompetenti sabiex tisma' u tiddeċiedi l-kawża kienet il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) fil-kompetenza inferjuri, u dan peress li l-ħlas mitlub hu inqas minn €15,000. Eċċezzjoni li skont il-konvenut tista' tingħata f'kull stadju tal-kawża għaliex hi perentorja.

8. Il-konvenut hu żbaljat. L-Art. 774 tal-Kap. 12 jipprovdi li fin-nuqqas ta' eċċezzjoni ta' inkompetenza, il-Qorti għandha *ex officio* tiddikjara l-inkompetenza tagħha –

> *“.......*
>
> *(b) meta, minħabba x-xorta jew il-valur tal-ħaġa li tkun fil-kwistjoni, il-kawża ma tkun ta’ kompetenza ta’ dik il-qorti.*
>
> *Iżda, fil-każijiet imsemmija fil-paragrafu (b), l-eċċezzjonijiet ta’ inkompetenza ma jistgħux jingħataw u lanqas ma jistgħu jiġu dikjarati ex officio, f’qorti fi grad ta’ appell”.*

9. Għalhekk bl-applikazzjoni tal-proviso f’Art. 774 il-konvenut m’għandux jedd jagħti l-eċċezzjoni ta’ inkompetenza *ratione valoris* fi stadju ta’ appell.

10. Għaldaqstant tiċħad l-aggravju.

11. Bit-tieni aggravju l-konvenut ilmenta li s-sitt xhur sabiex l-attur jiftaħ il-kawża (Art. 1431 tal-Kodiċi Ċivili), beda għaddej minn meta l-attur xtara l-vettura. Spjega li l-attur kien ammetta li l-vettura kienet iddaħħan u dan għaliex ma kellhiex Diesel Particulate Filter (DPF). Kompla li l-kwistjoni tal-bozza m’għandha x’taqsam xejn mal-fatt jekk il-magna kinitx qiegħda ddaħħan.

12. Fir-rigward tal-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut li meta l-attur fetaħ l-azzjoni redibitorja kienu diġa` għaddew is-sitt xhur li jissemmew fl-Art. 1431 tal-Kodiċi Ċivili, l-ewwel Qorti qalet:

> *“Illi d-difett li qed jilmenta minnu l-attur huwa part nieqsa kompletament minn gewwa l-magna tal-vettura in kwistjoni. L-espert mqabbad mill- Qorti fir-rapport tieghu a fol. 40 et seq spjega fejn din il-part suppost kellha tkun fil-magna u anki ha ritratti ta’ vettura ohra*

simili illi kellha l- apparat 'DPF' fejn ghal wiehed kien hemm tnejn fiha sabiex ikun aktar car x'tip ta' part wiehed qed jitkellem fuqha. Din il-Qorti ma ghandhiex dubju li ghal persuni mhux teknici fuq il-magni tal-karozzi n-nuqqas ta' din il-part ghandu jitqies bhala wiehed li ma jidhirx. L-attur jghid li huwa ssuspetta li kien hemm xi haga hazina meta l-vettura bdiet iddahhan. L-attur mill-ewwel mar ghand il-persuna teknika cioe' l- mekkanik tas-Suzuki f'Ghawdex bl-isem ta' Frankie Frendo. Sfortunatament ghall-attur izda, dak li ma kienx jaf l-attur kien li l-istess mekkanik kien l-istess wiehed li tefa l-bozza tad-'DPF' fuq il-magna in kwistjoni meta din kienet f'idejn il-konvenut. Irrizulta ghalhekk li l-attur anki dik id-darba gie ngannat ghaliex dan il-mekkanik sabiex jghatti xturu gideb lill-attur meta qallu li l-vettura ma kellha xejn w ghalhekk l-attur ma setax ikun jaf bid-difett. Jirrizulta izda li meta l-attur ra li l-vettura baqghet iddahhan huwa mar ghand mekkanik iehor u dan fl-ahhar induna li l-vettura kellha d-'DPF' nieqes. Mill-affidavit ta' dan il-mekkanik cioe' Xavier Tony Attard (fol. 16) jirrizulta li dan kien f'nofs Marzu tas-sena 2016. Kien wara dan kollu li Frankie Frendo l-mekkanik l-iehor ammetta x'kien talbu jaghmel il-konvenut qabel ma l- vettura nbieghet lill-attur. Ix-xhieda ta' Xavier Tony Attard bl-ebda mod ma giet kontradetta mill-konvenut u giet korroborata mill-attur u missieru. Ghalhekk il-Qorti tqis li bla ebda dubju l-attur skopra d-difett mohbi fil-vettura f'Marzu tas-sena 2016 u mhux qabel. Il-kawza odjerna nfethet fis-27 ta' Mejju, 2016 u cioe' ben entro t-terminu ta' sitt xhur imposti fil-ligi.

Ghaldaqstant il-Qorti ghar-raguniijet seusposti tqis li l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni mqajjma mill-konvenut ai termini tal-artikolu 1431 tal-kap. 16 mihiex gjustifikata u jisthoqq li tigi michuda".

13. L-azzjoni redibitorja fir-rigward ta' mobbli taqa' bl-għeluq ta' sitt xhur minn dakinhar tal-kunsinna tal-oġġett (Art. 1431(1) tal-Kodiċi Ċivili). Imbagħad subinċiż (2) jipprovdi:

"(2) Iżda, jekk ma setax ikun li x-xerrej jikxef id-difett li ma jidhirx tal-ħaġa, iż-żminijiet hawn fuq imsemmija tal-preskrizzjoni ma jibdewx igħaddu ħlief <u>minn dak in-nhar li seta' jkun li hu jikxef dak id-difett</u>".

14. Il-provi juru li r-raġuni għalfejn il-vettura kienet qed iddaħħan kien minħabba li ma kellhiex DPF. L-espert ġudizzjarju spjega li din il-part taqbad *".... is-soot qabel ma joħroġ minn ġol-exhaust pipe u jniġġes l-arja. Illi fil-fatt, Diesel Particulate Filter (DPF) or 'traps' do just that, they catch*

bits of soot in the exhaust" (fol. 42). Fl-affidavit l-attur spjega kif kien f'Diċembru 2015 li nnota li l-vettura kienet qiegħda ddaħħan, peress li qabel il-vettura kienet għat-tiswija minħabba li kien involut f'inċident tat-traffiku. Il-kawża nfetħet fis-27 ta' Mejju 2016. Għalhekk minn meta l-attur induna li l-vettura qiegħda ddaħħan sal-ġurnata li fetaħ il-kawża, żgur li kienu għadhom m'għaddewx is-sitt xhur. Kien imbagħad biss meta l-attur ħa l-vettura għand il-mekkanik Tony Attard li sar jaf li l-vettura ma kellhiex dak l-apparat, għaliex għand l-ewwel mekkanik li kien mar (Frankie Frendo) kien qallu li l-vettura m'għandha xejn.

15. Kien f'Marzu 2016 li l-attur mar għand il-mekkanik Tony Attard peress li l-vettura baqgħet iddaħħan. Tony Attard kien xehed li waqt l-ispezzjoni tal-vettura ried jiċċekkja wkoll d-DPF iżda sab li ma kienx hemm dak l-apparat, u:

> *".... minfloku kien hemm kanna iffittjata biex ġiet maqħquda s-sistema. Ngħid ukoll illi s-sensors li jkun hemm mas-sistema tad-DPF kienu hemm.*
>
> *Ngħid li kien jidher ċar li d-DPF kien tneħħa u minfloku ntużat u ġiet fitted biċċa kanna ta' silencer"*.

16. Evidenti għalhekk li l-vettura tneħħitilha *parti* essenzjali. Meta tqis dan kollu li ntqal u l-fatt li l-kawża nfetħet fis-27 ta' Mejju 2016, il-Qorti m'għandhiex dubju li kienu għadhom m'għaddewx is-sitt xhur.

17. Għalkemm il-konvenut jistaqsi wkoll, *"(i)..... jekk għandux jitwemmen ix-xhud prodott mill-attur Frankie Frendo li suppost lill-attur*

qallu 'tikxifnix' u dan fil-fatt kixfu", mill-atti ma jirriżultax li dik il-persuna xehdet.

18. Il-konvenut kompla jargumenta li wkoll jekk il-vettura kienet difettuża, id-difett ma kienx a konoxxenza tal-konvenut meta xtara l-vettura mingħand Sergei Vella u damet perjodu qasir għandu qabel biegħ il-vettura lill-attur. Fil-fehma tal-Qorti hemm dubji serji kemm il-konvenut ma kienx jaf li l-vettura tneħħilha d-DPF. Mistoqsi in kontro-eżami jekk kienx mar għand il-mekkanik Frankie Frendo biex jitfi l-bozza tad-DPF li kienet qiegħda tixgħel, wieġeb: *"Ma neskludihx, ma neskludihx, ma neskludihx"*. Madankollu, irrispettivament minn kienx jaf jew ma kienx jaf b'dak id-difett, jibqa' l-fatt li l-vettura li l-konvenut bigħ lill-attur kellha diffett moħbi.

19. Għalkemm il-konvenut semma wkoll li kienet tagħmel sens it-talba tiegħu sabiex jissejjaħ fil-kawża Sergei Vella, kif qalet tajjeb l-ewwel Qorti, l-attur qatt ma kellu relazzjoni ġuridika ma' Sergei Vella. L-attur akkwista l-vettura mingħand il-konvenut. Irrispettivament minn meta tneħħa d-DPF minn fuq il-vettura, ċioe` meta l-vettura kienet fil-pussess ta' Vella jew tal-konvenut, jibqa' l-fatt li l-attur xtara mingħand il-konvenut u ppropona l-kawża biex iħoll dak il-bejgħ. Issa jekk il-konvenut għandu xi pretensjoni fil-konfront ta' Sergei Vella, dik hi kwistjoni oħra li ma tinteressax lill-attur. Dan apparti li m'hemmx prova waħda li turi li d-DPF kien tneħħa meta l-

vettura kienet fil-pussess ta' Sergei Vella, li qal li darbtejn kien ħa l-vettura għal VRT u għaddiet. Min-naħa l-oħra kif jirriżulta mir-rapport tal-espert tekniku, meta l-attur ħa l-vettura għall-VRT m'għaddietx (ara fol. 43 u 47).

20. Għal dawn ir-raġunijiet tiċħad ukoll it-tieni aggravju.

Għal dawn il-motivi tiċħad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata li biha ġie ordnat ir-radd tal-prezz li huwa konsegwenza tat-tħassir tal-bejgħ.

Bl-ispejjeż kollha kontra l-konvenut.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Giannino Caruana Demajo Imħallef	Anthony Ellul Imħallef

Deputat Reġistratur
gr